

Верица М. Нерић
Музичка школа „Др Милоје Милојевић”
Крагујевац

УДК 371.3::811.163.41
371.3::78
DOI 10.46793/Uzdanica20.1.277N
Оригинални научни рад
Примљен: 24. фебруар 2023.
Прихваћен: 16. јун 2023.

МОГУЋНОСТИ ДИЗАЈНИРАЊА НАСТАВНИХ САДРЖАЈА МЕЂУПРЕДМЕТНОМ КОРЕЛАЦИЈОМ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ У ПРВОМ РАЗРЕДУ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Айсираќи: У раду се истражују могућности дизајнирања наставних садржаја којима би се кроз игру у корелативном приступу реализовали циљеви предмета Српски језик и Музичка култура у првом разреду основне школе и превазишао дисконтинуитет између предшколског и раношколског узраста.

Анализом и упоређивањем постојећих наставних програма установили смо да постоје наставне јединице које се могу ваљано повезати, те је у раду предложено како се у првом разреду корелативном наставом могу, преваходно кроз игру, обрађивати, вежбати и утврђивати одабрани програмски садржаји. Дати су конкретни примери и предлози за овладавање техником дусања, артикулације и правилног држања тела, што је и основ за учење почетног читања и писања.

У раду се указује на значај и предности адекватног дизајнирања наставних садржаја којима ће се успоставити међупредметно повезивање Српског језика и Музичке културе. Тако дизајнирани наставни садржаји могли би потенцијално да прерасту у интегративни приступ настави у првом разреду основне школе, што би учитељима знатно олакшало рад у процесу остваривања методичких циљева и исхода из оба наставна предмета.

Кључне речи: међупредметна корелација, хоризонтална повезаност, методика наставе српског језика и музичке културе, учење кроз игру.

Предмет рада је повезивање предметних подобласти успостављањем међупредметне корелације за наставне предмете Српски језик и Музичка култура у првом разреду основне школе. Корелација (лат. *Correlatio*) означава узајамни однос, повезивање, сарадњу, а у методичкој теорији и пракси односи се на сарадњу и повезивање наставних предмета (Буквић-Којов 1989). Веома је важно проценити које садржаје је најбоље обрађивати у међупредметном повезивању (Мркаљ 2010), па је зато неопходно унапред добро при-

премити и организовати такву врсту наставе. Истовремено треба нагласити и унутарпредметну повезаност. „Дидактичко-методичко остваривање програма за предмет Српски језик у првом разреду основне школе чине четири предметне области: Почетно читање и писање, Књижевност, Језик и Језичка култура. Све области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима” (ППНУ 2018).

Повезивањем градива различитих предмета већ стечена знања би се утврдила, повезала и проширила, размишљање о садржајима школских предмета било би креативније и сагледано кроз специфичну призме сваког ученика у настави (в. Мркаљ 2010). Корелацијом се може знатно унапредити настава, нарочито у основношколском узрасту, када један предавач, односно учитељ води целокупну разредну наставу (Буквић-Којов 1989). Корелација је израсла у интегрисани приступ учењу, па је могуће направити предлог за интегративни приступ, преплитањем садржаја различитих предмета на исту тему. Кроз овакав начин рада се подстиче стратегијско структурално учење.

Улога наставног кадра у процесу дизајнирања и реализације наставних садржаја је најпре у томе да испланирају наставни процес, да код ученика подстакне стратегијско дубинско учење. Већина наставника посматра интеракцију између наставника и ученика као један од најважнијих елемената учења. „Дискусије које се одвијају током кооперативног поучавања у већој мери подстичу развој когнитивних способности него други облици наставе. Активан разговор приликом решавања задатака у различитим облицима интеракције даје највећи допринос постизању резултата учења” (Роудерс 2003: 54). Понављањем информација и дискусијом кроз два предмета постиже се интеграција истраживања и дугорочно памћење тема и садржаја о којима се дискутовало.

Учитељ може ученике упутити на повезивање садржаја који ће се реализовати, како би им помогао да схвате смисао и значај онога што треба да уче (Милић 2009). Успех у учењу условљен је и сталном сарадњом ученика, наставника и родитеља. „Од наставника се очекује да посматрају и утврде јаче и слабије стране при учењу и да саветују ученике и њихове родитеље” (ОЕЦД 2010: 140). Како би се постигао однос поверења, битно је да се грешке третирају као природне појаве у процесу учења (Брофи 2004). Улога учитеља је да у складу са узрастом, према психофизичкој зрелости, могућностима и интересовању ученика предвиђа, креира, спроводи одговарајуће наставне садржаје, чиме ученике континуирано усмерава и оспособљава за самосталан рад. Захваљујући корелативном приступу и подстицању иницијативе, ученици с временом постају способни да примене знање у сличним ситуацијама. Ученике који су на прелазу са предшколског на школски узраст требало би у наставне садржаје уводити кроз игру. Међутим, оно што може смањити могућност да се игра имплементира у наставу јесте притисак на ученике да

испуне националне исходе учења и прописана правила о томе како пројектоване исходе треба остварити (Теобалд и др. 2015).

Истраживање указује на то да ученици млађих разреда основне школе воле музику и желе да је слушају и на часовима. Б. Ђорђевић (2011: 51) тврди следеће: „Од укупног броја ученика, музику слуша на часовима српског језика у просеку 17,5% ученика. Подаци указују да је музика највише заступљена у првом разреду (43,3%). Значајна статистичка разлика у ставовима ученика постоји и у зависности од школе коју похађају, јер музику на часовима српског језика најчешће слушају ученици из сеоске средине (28,8%), а најмање у приградској средини (8,5%).” Идеја Јохана Хенриха Песталоција (1746–1827) била је да се у млађим разредима песме најпре певају по слуху (Свалина 2015). И француски филозоф, писац и музичар Жан-Жак Русо сматрао је да дете музику и песму прво треба да слуша и памти је по слуху, а онда да научи и чита према нотном запису. На основу тога се може закључити да је најсврнисходније за рад у настави изабрати композиције које су општепознате и заступљене у околини где деца одрастају, па их спонтано и кроз игру уче напамет. Музика и слух су уско повезани са учењем језика. „Пјевање је код нас први ступањ образовања; све остало прикључује се томе и томе је посредовано. Самосталном циљу придружују се и други циљеви: јер док ми дјецу учимо да тонове које изводе, напишу на плочу и затим их написане опет пронађу у грлу, да би затим тим тоновима пронашла текст, дјеца истодобно вјежбају руку, око и ухо и брже доспијевају до правописа и красописа. Зато смо између свега што се може замислити, изабрали баш гласбу као елемент нашег одгоја – јер од ње иду утабани путови на све стране” (Ројко 2012). Једно од новијих истраживања показује да је заступљеност језичких игара у уџбеницима српског језика неједнака, па су тако мање заступљене игре риме, а тај недостатак се може надоместити управо корелацијом с музичком културом. „Игре риме су од свих врста језичких игара најмање заступљене у свим уџбеницима нашег корпуса, па их треба укључити у већој мери у букваре, читанке и наставне листове за српски језик за први разред основне школе” (Спасић 2022: 81).

Анализа предметних садржаја српског језика и музичке културе у првом разреду основне школе открива могућности за наставну корелацију на хоризонталном плану. Установљено је, на пример, да су за оба предмета већ битне вежбе правилног држања тела и дисања, као и да постоје наставне јединице које се могу повезати, само их је потребно адекватно припремити и организовати тако да се могу корелативном наставом обрађивати, вежбати и утврђивати у оквиру задатог програма наставе и учења. Нарочиту пажњу би требало посветити предлозима за савладавање ових садржаја кроз игру.

За тематску корелацију је потребно одабрати тему, а за структуралну кључну реч (појам). Тематска корелација упоређује оно што приказујемо (пролеће у поезији, музику с насловом „Пролеће”), док се у структуралној

корелацији користи песма (поезија) у којој препознајемо самогласнике како бисмо освестили њихову звучност, висину звука и сл. (Салопек 2002). Структуралном корелацијом се може увежбавати оноματοпејско опонашање звукова и оглашавања животиња и развијати слушна пажња.¹ Примери могу бити песме које постоје у одабраном уџбенику музичке културе за први разред (Ињац, Бокан 2019): „Кока и пилићи” С. Коруновића, „Школско звоно”, „На путу до школе”. У оквиру припреме за почетно читање и писање у првом разреду, предвиђене су акустичке вежбе (вежбе слушања – откривање и разликовање звукова шумова и тонова кроз гласове *с* и *ш*), док се оноματοпеја може вежбати и на примерима краћих књижевних форми као што су *Zajonейке лаке за њраке ђаке* Д. Максимовић. У оквиру корелативно-интегративног часа наставни садржај се може допунити композицијама „Иде зима” С. Фућкара, „Висибаба” В. Астрацијева и примером из Прилога 1². Ученици могу препознавати оглашавање животиња, дочаране музичким инструментом и спонтано упознати звук виолине.

Поводом корелативних активности и вежби посебно истичемо увежбавање технике дисања и правилно држање тела приликом певања. У настави српског језика реченица се изговара на дах, па је за правилан говор и читање важно дисање које се увежбава на часовима музичке културе. Правилно држање тела и дисање описани су у припреми за обраду песме „Школско звоно” по слуху, у уџбенику за музичку културу (Михајловић-Бокан, Ињац 2019: 8). По Александру Фредерику Матијасу (Frederich Matthias Aleksander) управо је правилно држање тела, однос главе, врата и кичме фундаменталан за дисање, говорење са лакоћом и већом слободом, смиреност и веће самопоуздање (Одет, Алисон 2007). Потребно је ученицима објаснити да начин на који се крећемо, седимо и стојимо утиче на то како функционише цео наш организам, па би на часовима сразмерно често требало практиковати кратке вежбе дисања и обратити пажњу на држање тела ученика јер је то један од предуслова за лакше учење почетног писања, правилног говора, па и за вокално-инструментално извођење. Рад на појединим сегментима бајке „Три прасета” у оквиру ваннаставних активности још један је предлог вежбе кроз игру. На драмској секцији може да се вежба и усавршава техника

¹ Аналогија између језика и звука у функцији изражавања неисцрпна су тема: „Мисли које ми преноси музика коју волим нису нејасне да би их требало тумачити речима, већ напротив – оне су сасвим јасне и одређене” (Кук 1982). Запажања Д. Кука су најјаснија док објашњава када музици могу да се припишу својства подражавања. Он наводи три могућа начина представљања: директном имитацијом („нечега што емитује звук одређене висине, као што је зов кукавице, пастирска свирала или ловчев рог”), приближном имитацијом („нечега што нема јасно одређену интонацију, као што је, на пример, олуја, жубор потока или шум грања”) и сугестијом или симболизацијом („неке искључиво визуелне појаве, као што су муње, облаци или планине, користећи притом звуке који имају ефекат на наше уво, сличан оном који појава тих објеката има на наше око”).

² Прилог 1: Sebastiaan Kulwanowski (<https://www.youtube.com/watch?v=7zLzYiw1wdQ>)

дисања, која је подједнако важна и за рецитовање и певање. Томе се може додати певање песме „Ко се боји вука још”, уз коришћење удараљки. На тај начин би се кроз покрет, певање, музику, изводила драмска импровизација и подстицало активније учење ученика у додатним школским активностима. Ученицима се могу организовати школске филмске пројекције филма за децу „Три прасета” или се може организовати посета позоришту уколико је представа са овим мотивима на репертоару, како би се ученици поступно оспособљавали за доживљавање и вредновање сценских остварења.

Песма „Ми идемо преко поља”, која је програмом наставе и учења препоручена као композиција (народна песма) за певање и обраду у првом разреду основне школе и чија је мелодија условљена низањем тонова различите висине, може на часовима српског језика послужити као пример разбрајалице уз звечке и разлагање речи на слоге.

За усвајање основних појмова из подобласти Књижевност и усавршавање читања и писања, од прописаних обавезних и изборних садржаја у првом разреду основне школе издвајамо оне који се могу и певати (Табела 1).

Табела 1. Предлог садржаја из предмета Српски језик који се могу певати³

Српски језик	Музичка култура
„Јесења песма”, Душан Радовић	„Све је пошло наопачке за врапце и мачке”, В. Ђуза Стојиљковић
„Ау што је школа згодна”, Љубивоје Ршумовић	„Ау што је школа згодна”, Милорад Мандић Манда
„Деца су украс света”, Љубивоје Ршумовић	„Деца су украс света”, Миња Субота
„Добар друг ти вреди више”, Перо Зубац	„Добар друг ти вреди више”, Миња Субота
„Зимска песма”, Јован Јовановић Змај	„Зимска песма”, Драган Лаковић
„Срећна Нова година”, Душан Радовић	„Срећна Нова година”, Дечји хор „Амадеус” (музика Срђан Барић)
„Здравица”, Душан Радовић	„Здравица”, Драган Лаковић и Дечји хор „Колибри”

На сличан начин, асоцијацијом – звучним доживљајем, уз слушање одабране тематски повезане инструменталне музике, могу се обрађивати басне „Два јарца” и „Две козе” Доситеја Обрадовића. Учитељ може пустити ученицима снимак композиције која дочарава борбу два јарца. Бира краћу

³ За израду табела коришћени су примери из следећег материјала:

Д. Жујић Силбашки, *Српски језик 1. Сажеите форме припрема за час према пријорукама ЗУОВ-а.*

<https://logos-edu.rs/nastavni-materijali/page/2/?age=1-razred-osnovna-skola&subject=muzicka-kultura%2Csrpski-jezik-i-knjizevnost>

М. Ињац, *Музичка култура 1. Сажеите форме припрема за час према пријорукама ЗУОВ-а.*

<https://logos-edu.rs/nastavni-materijali/page/2/?age=1-razred-osnovna-skola&subject=muzicka-kultura%2Csrpski-jezik-i-knjizevnost>

мелодију којом се може описати њихова тврдоглавост, упорност и жеља за победом. Ученици се мелодијом, врстом језика који могу да разумеју у том узрасту, асоцијацијом и звучним доживљајем, подстичу на маштање и замишљање карактерних особина животиња из басне.⁴ Ове две басне се могу анализирати упоредо, превођењем алегорије на план људских односа (Димитријевић 2013). На сличан начин се асоцијацијом – звучним и визуелним доживљајем може обрађивати и басна „Лисица и гавран” уз композицију „Плес лисице”, у Прилогу 2⁵. Пожељно је у корелативни начин рада укључити и рефлексивну анализу, будући да она пружа прилику ученицима да постављају питања, дају примедбе у вези са задатком и новим искуством које имају, да процене оно што су научили и упоређују мишљења. У репродукованом видео-запису ученици ће имати прилику да виде флауту и чују њен звук. Адекватно одабрана музика појачава стваралачко маштање (Николић 1999), тако да при обради бајки и текстова са дескриптивним пасајима доживљај књижевног дела може постати дубљи и приснији уз помоћ пригодне музике.

Приликом обраде гласа и слова *p*, један од исхода јесте и правилан изговор, а често се у овом узрасту наилази на проблем у изговорању гласа *p*. Уколико учитељ уочи ротацизам, може применити одговарајуће вежбе. Неправилан изговор вибранта *p* могуће је вежбати преко гласа *жс*, како би се језик правилно поставио, а затим се изговор додатно увежбава уз песму „Мрави” Гвида Тартаље.

Пример предлога интегрисане логомоторичке вежбе за положај језика при изговору гласа *p*: отворимо зубе, усне наместимо у благ осмех, врх језика се позиционира на непце иза горњих зуба и изговарамо дуго *жс*. Зуби су размакнути и продужено *жс* прелази у *p*: *жсжсжсжсрррр*.

- | | | | | |
|---------------|------------|------------|------------|-----------------------|
| 1) P(ж)_____А | P(ж)_____Е | P(ж)_____И | P(ж)_____О | P(ж)_____У |
| 2) Т_____РА | Т_____РЕ | Т_____РИ | Т_____РО | Т_____РУ |
| 3) ДР_____А | ДР_____Е | ДР_____И | ДР_____О | ДР_____У |
| 4) КР_____А | КР_____Е | КР_____И | КР_____О | КР_____У |
| 5) ГР_____А | ГР_____А | ГР_____А | ГР_____А | ГР_____А ⁶ |

Песма „Мрави” може се изговорати уз тапшање и ударање длановима о колена, чиме би се и ритмизовала.

⁴ Музика је најснажније средство комуникације које је икад измишљено, али и најуниверзалнији језик од свих светских језика (в. Борђевић 2011).

⁵ Прилог 2: „Плес лисица”, Weiner Leo (<https://www.youtube.com/watch?v=vUifFrlIdHvo>)

⁶ Наредни корак: зуби су размакнути и врх језика који је позициониран на горњем непцу се „котрља”. Ученицима који имају очувано чуло слуха, уредну инервацију говорних органа, интелигенцију и остале компоненте језика кроз одређене логомоторичке вежбе може се издиференцирати јаснији изговор појединих критичних гласова, у циљу јасније артикулације и дикције, односно правилног изговора музичког и језичког текста. Речи се могу изразити правилним подвлачењем њихових наглашених делова (Стаматовић-Николић 1950).

И-ду, и-ду м-ра-ви
по зе-ле-ној тра-ви.

Пр-ви и-ду ђа-ци,
ђа-ци ве-се-ља-ци.

Дру-ги и-ду та-те,
а чи-ке их пра-те.

Тре-ћи су ре-да-ри,
да се ред не ква-ри.

На кра-ју је де-да,
и-де из-ван ре-да.

Обрадом басне „Цврчак и мрав” може се утврђивати савладан глас *p*. Читање и тумачење басне може се употпунити аудио-снимком композиција писаних за флауту, „Цврчак” и „Мрав” Горана Маринковића, као асоцијација звучним доживљајем.

Додатне могућности за повезивање садржаја ова два предмета налази-мо и у избору брзалица, којима се вежба артикулација и дикција и бројалица као што су „Берем, берем грожђе”, „Ен-тен-тину” и др., предвиђене за наставу музичке културе у првом разреду.

Правилан изговор се може побољшати предложеним корелативним игровним активностима, садржајима и вежбама. Док утврђују писање научених слова, ученицима се могу пуштати и композиције за слушање и певање или звук инструмента који почиње истим словом (Табела 2).

Табела 2. Предлог за повезивање писања са певањем и слушањем музике

Пишу	Певају / Слушају
А, Е, И, О, У	Певање и вокализација за сваки вокал – упевавање: Ви-во ви во ва – Ви-во ви во ве – Ви-во ви во ви – Ви-во ви во во – Ви-во ви во ву
Ш	„Од куће до школе”; „Све је пошло наопачке”
Ђ	„Ивин воз”
Л	„Лазара мајка карала”; „Лептирићу шаренићу”
М	„Мамина химна”, Л. Прелаз
Т	„Школско звонце” /труба/
З	„Заклео се бумбар” /зурле/
В	„Вуче, вуче, бубо лења” /виолина/
Д	„Дедин дуд” /ритам даире/
Г	„Пачија школа” /гитара/
Б	„Бубамара”, Н. Вукомановић /бубањ/
К	„Кока и пилићи” /клавир; кларинет/
Х	„Звончићи”, Џ. Пјерпонт /харфа/
Ч	/чинеле/
П	„Сиринкс” /Панова фрула/

Циљ учења предмета Музичка култура јесте да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва (ППНУ 2018). Настава музичке културе треба да подстакне и мотивише ученике да активно учествују у наставном процесу. „Учитељ, подстичући њихову унутрашњу мотивацију, доприноси ефикаснијем усвајању знања која су у том случају трајнија, целовитија и применљивија” (Вукићевић, Станојевић 2014). Међупредметну корелацију је пожељно спроводити кад год је могуће, а то је изводљивије у млађим разредима јер је учитељ тај у позицији да организује или дизајнира програм за готово комплетну разредну наставу. Повезивање грађе не сме бити насилно, неприродно и приређено по сваку цену или само уз певање пригодних песама. Зато би материјал одабран за корелацију једноставније могао да се реализује на часовима утврђивања. На часовима обраде је могуће корелативним приступом обрађивати градиво, али је важно пронаћи материјале који су по тематици и смислу повезани и уклопити их у одговарајуће сегменте часа. Како би се ученици додатно мотивисали, потребно је дати им могућност да се укључе у припремање садржаја и да се изјасне какве часове воле (Милић 2009). „Добро планираним и организованим часовима учитељи треба да мотивишу ученике, да их уведу у радну атмосферу на часу, да на интересантан начин кроз активности: певање, свирање, извођење музичких игара, слушање музике и дечје музичко стваралаштво начине од деце активне учеснике образовног процеса” (Милић 2009: 188).

Теоријска разматрања указују на различите и прихватљиве могућности и облике повезивања градива у разредној настави. Истражујући и упоређујући наставне програме за предмете Српски језик и Музичка култура у првом разреду основне школе, установили смо да постоје наставне јединице и садржаји који се ваљано могу повезати, па је у раду предложено како се у првом разреду корелативном наставом и кроз игру они могу обрађивати, вежбати или утврђивати. Од наставних захтева зависи да ли ће рад бити организован као двочас, с обзиром на то да је реч о корелацији два предмета или као корелативно-интегративни дан (Здравковић 2016). Дати су конкретни примери и предлози помоћу којих се може помоћи ученицима да овладају техником правилног држања тела, дисањем и артикулацијом приликом учења почетног читања и писања. Предложене су језичке игре за ономатопејске речи и риму ради лакшег превазилажења дисконтинуитета између предшколског и раношколског узраста, који у пракси може представљати проблем. Поступак корелације ипак не сме постати сам себи циљ, већ треба да служи за продубљивање и утврђивање стеченог знања (Ђорђевић 2011). Дизајнирани садржаји представљају основу за потенцијални приручник који би понудио мноштво конкретних примера и разрађених нацрта за корелативни приступ и међупредметно повезивање задатих и препоручених програмских садржаја у настави Српског језика и Музичке културе у првом разреду основне школе.

ЛИТЕРАТУРА

- Брофи (2004): Dž. Brofi, *Nastava*, Beograd: Pedagoško društvo Srbije.
- Вукићевић, Станојевић (2014): М. Вукићевић, Р. Станојевић, Индивидуализација наставе музичке културе у контексту савременог образовања, *Узданица*, XI/1, 127–139.
- Димитријевић (2013): М. Димитријевић, Читалачке компетенције у разумевању жанра басне, *Узданица*, X/1, 129–139.
- Ђорђевић (2011): В. Ђорђевић, *Muzika i korelacija u razrednoj nastavi*, Sombor: Pedagoški fakultet u Somboru.
- Здравковић (2016): С. Здравковић, *Инијеграиивни њрисиџиј њочейној музичкој настџави у основној школи*, Врање: Педагошки факултет у Врању.
- Кук (1982): D. Kuk, *Jezik muzike*, Beograd: Nolit.
- Милић (2009): И. Милић, Мотивација ученика као предиспозиција успешне наставе музичке културе ученика млађих разреда основне школе, *Узданица*, VI/2, 181–189.
- Михајловић-Бокан, Ињац (2019): Д. Михајловић-Бокан, М. Ињац, *Музичка кулџура. Уџбеник за њрви разред основне школе*, Beograd: Нови логос.
- Мркаљ (2010): З. Мркаљ, Појам корелације у методици наставе, *Меџодички видици*, 1/1, 47–55. <https://doi.org/10.19090/mv.2010.1.47-55>
- Николић (1999): М. Николић, *Меџодика настџаве срџској језика и књџжевносџи*, Beograd: Завод за уџбенике.
- Одет, Алисон (2007): J. F. Audette, B. Allison, Complementary and Alternative Medicine and the Athlete, In W. Frontera et al. (Eds.), *Clinical Sports Medicine. Medical Management and Rehabilitation*, 307–320.
- ОЕЦД (2010): OECD, *Politike obrazovanja i usavršavanja: Nastavnici su bitni*, Beograd: OECD – Ministarstvo prosvete.
- ППНУ/1 (2018): Правилник о програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања. Beograd: Службени гласник РС – Просветни гласник, бр. 15.
- Ројко (1987): Р. Rojko, Како заправо стоје ствари с интеграцијом, корелацијом и концентрацијом у настџви музике у основној школи, *Тонџви*, 4–5, 40–45.
- Ројко (2012). Р. Rojko, *Metodika nastave glazbe – teorijsko-tematski aspekti*, Zagreb: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Pedagoški fakultet Osijek.
- Роудерс (2003): Р. Roeders, *Interaktivna nastava – dinamika efikasnog učenja i nastave*, Beograd: Filozofski fakultet – Institut za pedagogiju i andragogiju.
- Салопек (2002): А. Salopek, *Korelacija i integracija u razrednoj nastavi*, Zagreb: Školska knjiga.
- Свалина (2015): В. Svalina, *Kurikulum nastave glazbene kulture i kompetencije učitelja za poučavanje glazbe*, Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti.
- Спасић (2022): Ј. Спасић, Језичке игре у уџбеницима српског језика за први разред основне школе, *Иновације у настџави*, XXXV/4, 73–84.
- Стаматовић-Николић (1950): Ј. Stamatović-Nikolić, *Solo pevanje*, Beograd: Prosveta.

Теобалд и др. (2015): M. Theobald, S. et al., Children’s Perspectives of Play and Learning for Educational Practice, *Education Sciences*, 5, 345–362.

Харисон (2004): C. Harrison, Giftedness in early childhood, *Roeper Review*, 26(2), 78–84.

Verica M. Nerić

Music school “Dr Miloje Milojević”

Kragujevac

POSSIBILITIES OF DESIGNING CURRICULUM CONTENT THROUGH INTERSUBJECT CORRELATION OF SERBIAN LANGUAGE AND MUSIC IN THE FIRST GRADE OF ELEMENTARY SCHOOL

Summary: The research is focused on the possibility of designing teaching contents that, through play, with a correlative approach to teaching, would contribute to achieving the outcomes of the subjects Serbian language and Music in elementary school. The content can be planned, organized, adapted to students’ age and made more difficult, in order to be remembered as long as possible. Using teaching through play makes it easier to overcome the discontinuity between preschool and early school age. The paper presents the importance and advantages of an adequate teaching content design, and offers possibilities of correlating Serbian language and Music in the first grade, which could potentially develop into an integrative approach to teaching.

The analysis and comparison of the existing curricula has shown that there are teaching units that can be properly correlated. The paper offers concrete examples and a literature overview, which can be used to help students master the technique of proper posture and breathing, as well as articulation, necessary for initial reading and writing. The contents designed in this way would make teaching process much easier, and contribute to the achievement of the teaching outcomes, as well as to improving the quality of the educational system in Serbia.

Keywords: intersubject correlation, horizontal correlation, Serbian language, Music, methodology, learning through play.